

Fractie GroenLinks-PvdA
t.a.v. mevr. M.J. Zandjans

uw brief/e-mail van
14 maart 2025

uw kenmerk

ons kenmerk
25uit02550

datum verzending
8 april 2025

contactpersoon
M. Kampman

doorkiesnummer
+31742658655

e-mail
info@borne.nl

onderwerp
Beantwoording vragen betreffende ICT gemeente Borne

bijlagen

Geachte mevrouw Zandjans,

U heeft ons, ex artikel 32 van het Reglement van Orde van de gemeenteraad, vragen gesteld over het onderwerp ICT gemeente Borne. Met deze brief beantwoorden wij uw vragen.

1. Is de gemeente van plan om qua communicatiekanalen uit te breiden of over te stappen naar alternatieven voor X, Facebook, Instagram, zoals Bluesky of Mastodon?

Gemeente Borne gebruikt op dit moment Facebook, Instagram en LinkedIn als primaire sociale mediakanalen. Daarnaast is er een X (voorheen Twitter) account, waarop enkel informatieve berichten worden gedeeld tijdens crisissituaties. Dit platform wordt niet meer vermeld op de gemeentelijke website. Dit sluit aan bij een bredere trend onder gemeenten: waar in 2014 nog 96% van de gemeenten actief was op X, is dat in januari 2025 gedaald naar ongeveer 56%. Steeds meer gemeenten kiezen ervoor om X minder in te zetten of volledig te verlaten.

Gemeente Borne volgt deze ontwikkelingen en is zich bewust van de discussie over alternatieve platformen zoals Bluesky en Mastodon. Mastodon en Bluesky hebben op dit moment niet veel gebruikers. Het is niet bekend in hoeverre inwoners van Borne hier actief op zijn, waardoor de meerwaarde van deze platforms voor gemeentelijke communicatie op dit moment onzeker is. De keuze voor sociale mediakanalen wordt mede gemaakt op basis van waar inwoners actief zijn.

uw brief/e-mail van
14 maart 2025

uw kenmerk

ons kenmerk
25uit02550

datum verzending

2. In hoeverre is de gemeente Borne bezig om, conform landelijke en Europese richtlijnen, open source software en open standaarden te implementeren?

Gemeente Borne zet steeds meer in op open standaarden en moderne koppelingen op basis van API's. API's (Application Programming Interfaces) zijn digitale koppelingen die het mogelijk maken dat verschillende IT-systemen veilig en efficiënt met elkaar communiceren. Dit doen we om gegevensuitwisseling efficiënter en toegankelijker te maken, met name tussen overheden. Veel gemeentelijke systemen zijn afhankelijk van grote leveranciers. Dat maakt dat een volledige overstap naar open source op korte termijn niet realistisch is. Dit komt doordat specialistische software voor gemeentelijke taken vaak alleen beschikbaar is via marktpartijen. Daarnaast is de integratie met bestaande systemen en landelijke voorzieningen niet altijd eenvoudig. De gemeente gebruikt zoveel mogelijk (mits effectief en efficiënt) oplossingen die ontwikkeld zijn volgens de principes van Common Ground.

3. Op welke servers in welke landen heeft de gemeente Borne zijn bestanden momenteel ondergebracht?

We werken samen met Enschede, waar onze servers worden gehost. Daarnaast zijn veel informatiesystemen verSaaS. SaaS (Software as a Service) betekent dat software niet op eigen servers wordt beheerd, maar via een online dienst wordt afgenomen. Hierbij wordt data opgeslagen op servers binnen de Europese Economische Ruimte (EER).

De gemeente maakt ook gebruik van Microsoft-producten, zoals Azure Active Directory, SharePoint en Exchange. Hoewel Microsoft aangeeft dat deze diensten primair binnen de EER worden gehost, blijft er aandacht voor de juridische en technische implicaties van het gebruik van clouddiensten van Amerikaanse aanbieders. Dit komt doordat Amerikaanse bedrijven, zelfs als hun servers in Europa staan, onder de Cloud Act vallen. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat Amerikaanse autoriteiten toegang kunnen vragen tot gegevens.

Bij de inkoop van IT-diensten en SaaS-oplossingen hanteert de gemeente de landelijke GIBIT-richtlijnen (Gemeentelijke Inkoopvoorwaarden bij IT), waarbij eisen worden gesteld aan dataveiligheid, eigenaarschap en AVG-compliance. Dit helpt om te borgen dat IT-leveranciers voldoen aan de eisen die passen bij digitale soevereiniteit en gegevensbescherming.

4. Indien die servers in de VS staan, dan wel onder controle van Amerikaanse tech-bedrijven staan, in hoeverre is de gemeente Borne dan bezig om die onder te brengen op Europese servers, onder Europese controle?

Gemeente Borne maakt gebruik van diensten van Amerikaanse leveranciers, zoals Microsoft (Azure AD, SharePoint en Exchange). Deze diensten worden volgens de leveranciers primair gehost binnen de Europese Economische Ruimte (EER). Echter, omdat de bedrijven onder Amerikaans recht vallen, kunnen er risico's zijn op het gebied van digitale soevereiniteit en naleving van de AVG.

uw brief/e-mail van
14 maart 2025

uw kenmerk

ons kenmerk
25uit02550

datum verzending

De gemeente is zich bewust van deze risico's en werkt actief aan het borgen en inbedden van informatiebeveiliging en digitale soevereiniteit binnen de organisatie. Bij de selectie van IT-diensten en contractbeheer wordt steeds nadrukkelijker gekeken naar opslaglocaties en controle over data, zodat de gemeente grip houdt op digitale veiligheid en eigenaarschap.

Op dit moment is het voor de gemeente niet mogelijk om volledig zonder bepaalde Amerikaanse technologieën, zoals Microsoft-producten, te opereren. Er zijn nog geen volwaardige Europese alternatieven die dezelfde functionaliteit bieden. Er lopen wel landelijke initiatieven om alternatieven voor deze technologieën te ontwikkelen, zoals open source werkomgevingen.

5. In hoeverre is de gemeente al bezig om de AI-geletterdheid van de medewerkers te bevorderen?

Gemeente Borne ziet AI als een kans om de organisatie verder te ontwikkelen en toekomstbestendig te maken. Daarom werken we eraan om AI op een verantwoorde en effectieve manier in te zetten. In het afgelopen jaar zijn er workshops over Generatieve AI georganiseerd om medewerkers bewust te maken van de mogelijkheden en risico's van kunstmatige intelligentie. Daarnaast zijn op het intranet richtlijnen gepubliceerd over het gebruik van AI-tools.

Hoewel AI binnen de gemeente nog volop in ontwikkeling is, wordt er actief ingezet op bewustwording, verantwoord gebruik en de strategische inbedding van AI binnen de ambtelijke organisatie.

6. Heeft de gemeente zicht op het AI-gebruik van haar medewerkers?

Gemeente Borne heeft op dit moment geen volledig zicht op het AI-gebruik van medewerkers. AI-tools worden binnen de organisatie gebruikt, maar er is geen structurele monitoring of inventarisatie van welke toepassingen worden ingezet.

Wel zijn er regels gepubliceerd op het intranet. Daarnaast hebben we de AI-tool DeepSeek technisch geblokkeerd, in lijn met het landelijke verbod voor Nederlandse ambtenaren.

7. Worden hier gemeentelijke, eigen accounts voor gebruikt of is er momenteel sluipgebruik via loginaccounts buiten toezicht van de gemeente?

Gemeente Borne heeft op dit moment geen door de organisatie beheerde accounts voor AI-tools. Het is onbekend in hoeverre medewerkers privéaccounts gebruiken voor AI-toepassingen in hun werk, maar het is aannemelijk dat dit gebeurt.

Om medewerkers bewust te maken van de risico's en verantwoordelijkheden bij het gebruik van AI, zijn er regels gepubliceerd op het intranet.

8. Ligt de gemeente op koers om op 2 augustus 2026 te voldoen aan de AI-Act?

uw brief/e-mail van
14 maart 2025

uw kenmerk

ons kenmerk
25uit02550

datum verzending

Gemeente Borne is zich bewust van de AI-Act en de verplichtingen die hieruit voortvloeien. De vraag ligt bij de intern deskundigen over hoe AI strategisch ingebed kan worden in de organisatie. In de komende periode zal worden bepaald op welke wijze en binnen welk tijdsbestek de AI-Act wordt geïmplementeerd

De gemeente volgt daarnaast de landelijke ontwikkelingen en richtlijnen.

9. Zo niet: wanneer en hoe is de gemeente van plan om aan deze verplichting te voldoen?

Gemeente Borne erkent het belang van de AI-Act en de impact die deze regelgeving kan hebben op gemeentelijke processen. Hoewel er op dit moment nog geen volledig uitgewerkt implementatieplan is, wordt gewerkt aan de strategische inbedding van AI binnen de ambtelijke processen.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Borne,
namens dezen,

J. Meijerink
de secretaris

drs. J.H.R. Pierik
de burgemeester